

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 22Ek/1479/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123325787
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Šablová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2024:6123325787.2

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava-Staré Mesto, IČO: 35 807 598, zast. právnym zástupcom: JUDr. Katarína Hegedúšová, IČO: 42 185 190, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava-Karlova Ves, proti povinnému: A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bydlisko E. F. XX/XX, XXX XX G. H., o vymożenie pohľadávky vo výške 236,11 eur s príslušenstvom, o sťažnosti oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 22Ek/1479/2023 zo dňa 07.09.2023 takto

rozhodol:

Súd sťažnosť oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 22Ek/1479/2023 zo dňa 07.09.2023 **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

1. Oprávnený sa návrhom na vykonanie exekúcie, doručeným súdu dňa 24.05.2023 domáhal od povinného vymożenia pohľadávky vo výške 236,11 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu – platobného rozkazu Okresného súdu Bratislava III. sp zn. ROB/1389/2022 zo dňa 19.02.2002, ktorý nadobudol vykonateľnosť dňa 06.04.2002.

2. Uznesením sp. zn. 22Ek/1479/2023 zo dňa 07.09.2023 súd návrh na vykonanie exekúcie v časti úroku z omeškania vo výške 0,25% denne zo sumy 258,91 eur od 22.01.2002 do 16.01.2020, úroku z omeškania vo výške 0,25% denne zo sumy 247,51 eur od 17.01.2020 do 23.06.2021 a úroku z omeškania vo výške 0,25% denne zo sumy 236,11 eur od 24.06.2021 do zaplataenia zamietol. Predmetné uznesenie vyšší súdny úradník odôvodnil tým, že ust. § 53 ods. 3 Exekučného poriadku pripúšťa aj hmotnoprávny prieskum exekučného titulu. V danom prípade sa totiž jedná o nárok vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, pričom dojednanie o úrokoch z omeškania presahujúcich zákonnú výšku úrokov z omeškania v občianskoprávnych vzťahov, ktoré boli následne v tejto nezákonnej výške priznané exekučným titulom, súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, v dôsledku čoho je tu daný dôvod pre čiastočné zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku. V nadväznosti na uvedené vyšší súdny úradník poukázal na zjednocujúce stanovisko Ústavného súdu SR prijaté v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. Plz. ÚS 1/2022-9 zo dňa 15.06.2022 a ďalej na to, že v prípade uplatnenia formálnych pravidiel (zákonných noriem t.j. Exekučného poriadku) a striktného naplnenia právoplatného a vykonateľného exekučného titulu by nedochádzalo k žiaducim a spoločensky únosným výsledkom. Súd sa oboznámil so spotrebiteľskou zmluvou vrátane dokumentov, na ktoré spotrebiteľská zmluva odkazuje a zistil, že zmluva o úvere z ktorej vyvodzuje oprávnený svoj nárok vymáhaný v exekučnom konaní, bola podpísaná medzi oprávneným a povinným, pričom povinný je spotrebiteľom nakoľko je fyzická osoba, ktorá pri uzatvorení zmluvy o úvere nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania, keďže povinný bol v zmluve označený menom, priezviskom, rodným číslom, číslom občianskeho preukazu a trvalým pobytom. Posúdením danej zmluvy mal teda súd za preukázané, že sa jedná o spotrebiteľské zmluvné dojednanie. Súd teda preskúmal nárok priznaný exekučným titulom a zistil, že výška úrokov z omeškania nebola priznaná v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia

Vlády SR č. 87/1995 Z. z. Je teda nesporné, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so zmluvou o úvere č. 1180160 zo dňa 20.12.2001, pričom uvedená zmluva bola vyhodnotená ako typová zmluva v zmysle ust. § 23a zákona č. 634/1992 Zb. (účinným od 01.januára 2000 do 24.11.2004). Keďže tu išlo o zmluvu uzatretú (formálne) podľa Obchodného zákonníka, a jej charakteristickým znakom je, že sa uzatvárala vo viacerých prípadoch a je z nej zrejmé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Súd tiež uviedol, že účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Súdna prax je jednotná v tom, že z povahy ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z. vyplýva, že kogentne je stanovená horná hranica úrokov z omeškania, ktorej prekročenie nie je prípustné. Ak sa úroky z omeškania dohodnú, musia mať primeranú výšku, ktorá nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom. Pre určenie výšky úroku z omeškania je rozhodujúce, kedy sa dlžník dostal do omeškania. V prejednávanej veci bolo preukázané, že povinný sa s vrátením poskytnutého úveru dostal do omeškania dňa 22.01.2002. Súd zistil, že v občianskoprávných vzťahoch v zmysle v tom čase platného § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z. bola výška úrokov z omeškania počítaná ako dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, čo v danom prípade zodpovedá úroku 7,75% ročne. Keďže v danom prípade dojednaný úrok z omeškania predstavoval výšku 91,25 % ročne (0,25 % denne) oproti zákonnému úroku z omeškania, súd uviedol, že takto dojednaný a následne priznaný úrok z omeškania je v rozpore s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Zb., ktoré kogentne stanovujú hornú hranicu úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahoch, ktorým spotrebiteľský vzťah jednoznačne je, pričom prekročenie tejto hranice nie je prípustné. Prijateľnosť (ale tiež neprijateľnosť) konkrétnej zmluvnej podmienky a tak i jej platnosť (resp. neplatnosť) sa musí posudzovať vo vzťahu k príslušnému zmluvnému dojednaniu v podobe zadefinovanej dohodou účastníkov právneho vzťahu (čo možno vyjadriť i tak, že zmluvná podmienka stojí i padá len ako celok). Každá zmluvná strana takto znáša riziko naformulovania príslušnej podmienky celkom určitým spôsobom; spotrebiteľ riziko, že pre prípad nie celkom uváženeho pristúpenia na určitú podmienku a následného neopodstatneného dovolania sa ním neprijateľnosti ho podmienka bude zaväzovať a dodávateľ naopak riziko, že podmienka majúca mu poslúžiť, neobstojí. Takéto zmluvné dojednanie predstavuje hrubý nepomer medzi vzájomnými plneniami a je v rozpore s dobrými mravmi, a to z dôvodu, že v danom prípade nešlo o čisto obchodnoprávny vzťah, ale o vzťah spotrebiteľský, teda občianskoprávny. V rámci zmluvy o úvere výšku úroku z omeškania nebolo možné dojednať, pretože sa jednalo o spotrebiteľský (občianskoprávny) vzťah, v ktorom sa úrok z omeškania spravuje § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nemôžu byť žiadne pochybnosti o tom, že v exekučnom titule uvedený úrok z omeškania podstatným spôsobom presahuje obvyklú úrokovú mieru stanovenú Národnou bankou Slovenska pre úroky z omeškania v občianskoprávných vzťahoch, v čoho dôsledku úrok z omeškania z exekučného titulu bol priznaný v rozpore s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadením Vlády SR č. 87/1995 Z. z. Súd poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MOBdo 5/2009 zo dňa 26.11.2009.

3. Proti uzneseniu o čiastočnom zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie podal oprávnený v zákonnej lehote sťažnosť a žiadal, aby Okresný súd Banská Bystrica napadnuté uznesenie zrušil. Sťažnosť odôvodnil tým, že hmotnoprávnym základom právneho vzťahu medzi oprávneným a povinným je zmluva o úvere z roku 2001. Zmluva je uzatretá v režime Obchodného zákonníka (§ 497 a nasl.) Exekučným titulom je platobný rozkaz, ktorý nadobudol právoplatnosť v roku 2002. V tom čase Občiansky zákonník nedefinoval pojem „spotrebiteľ“ a ani „spotrebiteľská zmluva“ a ani právny poriadok neobsahoval právny inštitút „neprijateľných podmienok“. V čase vydania exekučného titulu dokonca Slovenská republika ani nebola členom Európskej únie, a preto súd vydávajúci platobný rozkaz nebol povinný a ani oprávnený aplikovať komunitárne právo vrátane eurokonformného výkladu. Exekučný titul bol vydaný za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov), ktorého znenie účinné v čase vydania exekučného titulu rovnako nepoznalo žiadne spotrebiteľské právo, spotrebiteľské zmluvy a ani neprijateľné zmluvné podmienky. To isté platí v prípade pôvodného Zákona o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 634/1992 Zb. v znení neskorších predpisov), do ktorého znenia boli zakotvené spotrebiteľské zmluvy rovnako v roku 2004 (v dôsledku nadobudnutia účinnosti zákona č. 616/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 25.11.2004). Právnu úpravu neprijateľných podmienok obsahoval následne až súčasný Zákon o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z.z. v

znení neskorších predpisov – vid'. ustanovenie § 3 ods. 3). V žiadnom prípade nemožno vzťahovať na exekučný titul hmotnoprávnu úpravu, ktorá v čase vydania exekučného titulu neexistovala (!!!) a z dôvodu tejto neexistujúcej právnej úpravy odmietnuť právnu ochranu časti nárokov podľa exekučného titulu. Takýto postup exekučného súdu by bol jednoznačne arbitrárny a predstavoval by odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae). Neprijateľné podmienky a právna úprava spotrebiteľských zmlúv sa stali súčasťou slovenského právneho poriadku až v roku 2004 (!) (v dôsledku nadobudnutia účinnosti zákona č. 150/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.04.2004), čo exekučný súd výslovne v uznesení priznáva. Keďže v čase uzavretia zmluvy o úvere ani v čase nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu žiadne spotrebiteľské zmluvy, ani neprijateľné podmienky, neexistovali, niet žiadneho dôvodu na postup v zmysle § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku. Právna úprava tzv. typových zmlúv v § 23a zákona č. 634/1992 Zb. v znení neskorších predpisov bola verejnoprávna úprava, nie súkromnoprávna úprava. Pozostávala len z jedného ustanovenia a jednej legálnej definície. Neobsahovala žiadnu sankciu (napr. v podobe neplatnosti – ako v prípade neprijateľných podmienok). Išlo teda zjavne o obsolétnu právnu úpravu bez akéhokoľvek vzťahu k Občianskemu zákonníku. Čo sa týka úroku vo výške 0,25% denne z dlžnej sumy, exekučný súd v uznesení udáva, že je neprípustná taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v čase ich dojednania stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. V danom prípade mal súd za to, že z priloženej spotrebiteľskej zmluvy a návrhu na vykonanie exekúcie vyplýva, že spotrebiteľská zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Ročná úroková sadzba úveru (v zmysle zmluvy o úvere) predstavovala 91,25 %, a preto je možné konštatovať, že odmena, resp. odplata za úver v rozsahu 91,25 % zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvod na iné ako úžerné označenie takýchto úrokov. Exekučný súd tu však opomína, že zmluva o úvere bola uzavretá v roku 2001, kedy bola úplne zvyčajná úplne iná výška úrokov, ako je tomu v súčasnosti. Exekučný súd navyše (s ohľadom na ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ktoré však bolo účinné až od 01.01.2008) referuje na úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek, no neuvádza, aké existovali úrokové sadzby bánk v roku 2002. Exekučný súd navyše v súvislosti s výškou úroku 0,25% denne z dlžnej čiastky cituje súdnu judikatúru, no ide o súdnu judikatúru vychádzajúcu zo skutkového stavu dávno po čase uzavretia zmluvy o úvere (rok 2001). V čase uzavretia zmluvy o úvere bola sadzba 0,25% denne z dlžnej čiastky všeobecne akceptovaná. Hodnotenie úroku z omeškania vo výške 0,25% za každý deň omeškania bolo predmetom viacerých konaní pred Najvyšším súdom SR, pričom v každom z týchto konaní Najvyšší súd SR posúdil takéto zmluvné dojednanie ako platné (Rozsudok NS SR sp. zn. 1 Obdo 34/2004 zo dňa 21. decembra 2004; Rozsudok NS SR sp. zn. 2 Obdo 26/2004 zo dňa 22. septembra 2005; Rozsudok NS SR sp. zn. 2 Obdo 28/2004 zo dňa 22. septembra 2005). Argumentácia exekučného súdu vedie k záveru, že v podstate akékoľvek súdne rozhodnutie (zjavne nespádajúce pod spotrebiteľské právo), ktoré priznáva právo na plnenie v rozpore s dobrými mravmi, je dôvodom na zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie a neskôr na zastavenie exekúcie súdom. Dosadené do pomerov predmetnej exekučnej veci, exekučný súd tvrdí, že právoplatný a vykonateľný platobný rozkaz, ktorý bol vydaný v čase, keď žiadne spotrebiteľské právo (vrátane neprijateľných podmienok) neexistovalo, nie je spôsobilý exekúcie, pretože je rozporný s dobrými mravmi. Takýto právny záver je neprijateľný. Rozpor s dobrými mravmi v žiadnom prípade nemôže byť ani dôvodom na zastavenie exekúcie v zmysle § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku ani dôvodom na zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie v zmysle § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku. Či už dôvody na zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie, ako aj dôvody na zastavenie exekúcie súdom sú vymedzené taxatívne a predstavujú výnimku z pravidla v podobe výnimiek, kedy exekučné konanie prebehnúť nemôže. V prípade výnimky z pravidla dovodila súdna prax použitie reštriktívneho výkladu (napr. ÚS ČR III.ÚS 3593/14). Exekučný súd naproti tomu použil výklad extenzívny, keď dôvod na zastavenie exekúcie súdom neprípustne vzťahoval aj na prípad rozporu s dobrými mravmi.

4. Podľa § 202 ods. 1 druhá veta Exekučného poriadku sudca v exekučnom konaní koná a rozhoduje, ak ide o rozhodnutie, proti ktorému je prípustné odvolanie, a o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka.

5. Podľa § 202 ods. 2 Exekučného poriadku písomné vyhotovenie uznesenia, ktorým sudca zamietá sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, nemusí obsahovať odôvodnenie, ak sa sudca stotožňuje s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozhodnutí.

6. Podľa § 200 Exekučného poriadku na exekučné konanie sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentrácii a intervencii sa nepoužijú.

7. Podľa § 239 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť. Sťažnosť len proti dôvodom uznesenia nie je prípustná.

8. Podľa § 244 CSP rozsah, v akom sa uznesenie napáda, môže sťažovateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie sťažnosti.

9. Podľa § 245 CSP v sťažnosti možno uvádzať nové skutočnosti a dôkazy, ak je to so zreteľom na povahu a okolnosti sporu možné a účelné.

10. Podľa § 248 CSP o sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie.

11. Podľa § 249 CSP súd prvej inštancie rozhodne o sťažnosti uznesením spravidla bez nariadenia pojednávania.

12. Podľa § 250 ods. 1 CSP ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne.

13. S poukazom na vyššie uvedené a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd preskúmal sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 249 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie treba považovať za vecne správne a sťažnosť oprávneného proti nemu tak logicky za nedôvodnú. Súd má za to, že vyšší súdny úradník rozhodol správne, keď návrh oprávneného na vykonanie exekúcie v časti zamietol. Vyšší súdny úradník v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver, ktorý zároveň aj dostatočným spôsobom právne odôvodnil. Takýto postup súdu má oporu v právnych predpisoch a bol odôvodnený do tej miery, ktorá postačuje na záver o ústavnej konformite napadnutého uznesenia. Súd sa teda stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka a v podrobnostiach naň odkazuje. Napriek zneniu § 202 ods. 2 Exekučného poriadku s poukazom na nesúhlas a argumentáciu oprávneného prezentovaný v sťažnosti a k zvýrazneniu správnosti napádaného rozhodnutia, súd nad rámec dodáva:

14. Úvodom súd uvádza, že preskúmacie oprávnenie sudcu pri rozhodovaní o sťažnosti je ohraničené medzami, v ktorých sa sťažovateľ domáha preskúmania uznesenia vyššieho súdneho úradníka. Vymedzenie rozsahu sťažnosti je pre sudcu, ktorý rozhoduje o sťažnosti záväzná v tom smere, že nemôže preskúmať uznesenie vyššieho súdneho úradníka vo väčšom, ale ani v menšom rozsahu než je uvedené v sťažnosti. Vzhľadom na uvedené súd preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu namietanom oprávneným v podanej sťažnosti

15. V prejednávannej veci oprávnený uplatňoval k vymoženiu nárok na zaplatenie príslušenstva, trov pôvodného konania a trov exekúcie na základe právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu Okresného súdu Bratislava III. Sp. zn. ROB/1389/2002 zo dňa 19.02.2002, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 06.04.2002, ktorý bol vydaný súdnym tajomníkom. V tomto smere sťažnostný súd len okraj uvádza, že v prípade návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa jednalo o opätovný návrh na vykonanie exekúcie podľa § 9 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoUNEK“), kde dal zákonodarca možnosť oprávnenému aj v prípade, že dôjde k zastaveniu starej exekúcie, domáhať sa od povinného vymoženia pohľadávky, a to prostredníctvom opätovného návrhu. Preto oprávnený mohol podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie, pokiaľ bolo predchádzajúce exekučné konanie ukončené jedným zo spôsobov stanovených v ZoUNEK-u a nebola vymožená pohľadávka oprávneného. Je potrebné ale zdôrazniť, že hoci sa jedná o opätovný návrh na vykonanie exekúcie, exekučný súd v tomto „novom“ exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu oprávneného musí skúmať formálnu a materiálnu vykonateľnosť exekučného titulu zo svojej úradnej povinnosti, a to ešte pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie konkrétnemu súdnemu exekútorovi, t.j. pred začatím exekúcie, pričom ak pri jeho posudzovaní vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný, je povinný návrh na vykonanie exekúcie zamietnuť

(v celom rozsahu alebo v časti). Vyšší súdny úradník, po preskúmaní návrhu na vykonanie exekúcie, s poukazom na § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku návrh oprávneného na vykonanie exekúcie v časti o vymoženie úrokov z omeškania zamietol a konštatoval, že (zmluvné) úroky z omeškania boli dohodnuté v rozpore s dobrými mravmi, a teda sú neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka, v čom následne vzhladol skutočnosť brániacu vymáhateľnosti časti uplatneného nároku.

16. V nadväznosti na argumentáciu oprávneného v podanej sťažnosti, sťažnostný súd poukazuje na to, že v danej veci nebolo sporné, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so zmluvou o úvere č. 1180160 zo dňa 20.12.2001, ktorú vyšší súdny úradník správne vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú, pričom odôvodnenie vyššieho súdneho úradníka bolo správne a vyčerpávajúce, a preto naň sťažnostný súd v podrobnostiach odkazuje. K námietke ohľadom nesprávneho právneho posúdenia charakteru zmluvy o úvere uzatvorenej dňa 20.12.2001, ktorá založila právny vzťah medzi oprávneným a povinným, sťažnostný súd zároveň dopĺňa, že nemôže súhlasiť s právnym názorom oprávneného v podanej sťažnosti, keď niet pochybností o tom, že zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinným je vzťahom spotrebiteľským. Pri posúdení charakteru zmluvy podľa občianskeho práva upravujúceho spotrebiteľské zmluvy pritom vyšší súdny úradník správne vychádzal z § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom ku dňu uzavretia posudzovanej zmluvy. Právny názor oprávneného, ktorý argumentuje tým, že v prípade dotknutej zmluvy o úvere nešlo súčasne o zmluvu spotrebiteľskú, pretože zmluva o úvere sa spravuje len ustanoveniami Obchodného zákonníka, tak nemá oporu v Občianskom zákonníku a ani v ustálenej rozhodovacej praxi. Sťažnostný súd nepopiera charakter zmluvy o úvere ako absolútneho obchodu, ktorý sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Aplikácia Obchodného zákonníka by však znamenala spochybenie režimu ochrany práv spotrebiteľa obsiahnutého v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.) a v osobitných predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, ktoré sú voči Obchodnému zákonníku osobitnou prednostne použiteľnou právnou úpravou (lex specialis).

17. Ďalej nebolo sporné, že exekučným titulom bol platobný rozkaz zo dňa 19.02.2002 vydaný súdnym tajomníkom. Pokiaľ teda oprávnený namietal oprávnenie exekučného súdu vykonať hmotnoprávny prieskum platobného rozkazu (ktorý je v danom prípade exekučným titulom), vyšší súdny úradník správne poukázal na to, že Exekučný poriadok v zákonom vymedzených prípadoch (§ 53 ods. 3 Exekučného poriadku) pripúšťa aj hmotnoprávny prieskum exekučného titulu. Pokiaľ teda je exekučný súd oprávnený vykonať hmotnoprávny prieskum platobných rozkazov z pohľadu existencie neprijateľných zmluvných podmienok, v záujme efektívnej ochrany spotrebiteľov je tiež namieste, aby vykonal prieskum plnenia priznaného zo spotrebiteľskej zmluvy z pohľadu dodržania všeobecnej zákonnej úpravy či z pohľadu rešpektovania dobrých mravov. Pričom práve v súvislosti s vykonaním exekúcie na podklade platobného rozkazu vydaného v spotrebiteľskom spore dal vyšší súdny úradník správne do pozornosti zjednocujúce stanovisko Ústavného súdu SR prijaté v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. Plz. ÚS 1/2022-9 zo dňa 15. 06. 2022, podľa ktorého je s poukazom na § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku exekučný súd oprávnený a povinný vykonať hmotnoprávny prieskum vymáhaného nároku v prípade, „ak sa tento vymáha na podklade platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom priznaného titulom spotrebiteľskej zmluvy, možnosť podania odporu bola limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu a právna úprava vyžadovala, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil, pretože by inak rezignoval na princíp efektívnej ochrany spotrebiteľa, ktorý je súčasťou základného práva na súdnu ochranu. Ústavný súd predmetné stanovisko prijal vychádzajúc predovšetkým z rozsudku súdneho dvora C-448/17 a „majúc na zreteli záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce jej z postavenia členského štátu Európskej únie, v záujme dosiahnutia cieľov smernice 93/13/EHS a v záujme reálnej garancie práva na súdnu ochranu ústavný súd akcentuje, že je nevyhnutné interpretovať predmetné ustanovenie eurokonformne, a to tak, že za situáciu predpokladanú § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku („... v konaní, v ktorom nebolo možné namietat' alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky“) je nutné považovať aj stav, keď v konaní o vydanie platobného rozkazu síce bolo možné namietat' alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, avšak právomoc na vydanie platobného rozkazu bola zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi a vyšší súdny úradník platobný rozkaz vydal, možnosť podania odporu bola limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu a právna úprava vyžadovala, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil. Týmto spôsobom je možné zrevidovať nedostatok, ktorým je postihnuté základné konanie – konanie o vydanie platobného rozkazu (platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom, možnosť spotrebiteľa podať odpor v lehote iba 15 dní od doručenia platobného rozkazu, nutnosť odpor vecne odôvodniť, čo v súhrne vyvoláva stav nezabezpečenia možnosti skúmania neprijateľných

zmluvných podmienok sudcom) vyčítaný Súdny dvorom tak, že priestor na ex offo kontrolu existencie neprijateľných zmluvných podmienok je daný v štádiu vykonávacieho konania. Iba taká interpretácia § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, podľa ktorej všeobecnému súdu v exekučnom konaní prináleží skúmať exekučný titul – platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní, zodpovedá naplneniu cieľov sledovaných smernicou 93/13/EHS (III. ÚS 324/2021-49).“ Zároveň treba doplniť a uviesť, že spomínané zjednocujúce stanovisko nie je použiteľné len vo vzťahu k platobným rozkazom vydaným za účinnosti Civilného sporového poriadku či podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní, ale aj vo vzťahu k platobným rozkazom vydaným za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, čo vyplýva z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR (viď. nález sp. zn. III. ÚS 166/2023 z 07. 09. 2023, nález sp. zn. III. ÚS 369/2023 z 18. 08. 2023 či nález sp. zn. III. ÚS 193/2023 z 13. 07. 2023) a predovšetkým i zo samotného rozsudku súdneho dvora C-448/17, kde predmetom prieskumu bol platobný rozkaz vydaný dňa 24.08.2012, teda za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

18. Čo sa týka priznaného úroku z omeškania, vyšší súdny úradník konštatoval rozpor tohto dojednania s dobrými mravmi. Správne tak návrh na vykonanie exekúcie čiastočne zamietol s poukazom na § 53 ods. 3 písm. e) v spojení s § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Zákonodarca výslovne v texte zákona neuviedol, ktoré konkrétne skutočnosti bránia vymáhateľnosti exekučného titulu podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, no z dôvodovej správy, literatúry (napr. C.H. Beck, Exekučný poriadok - Komentár, 3. vydanie) i konštantnej judikatúry (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 MCdo 3/2011 z 28. 03. 2012) vyplýva, že k takým patrí napríklad premlčanie, nedostatok hmotnoprávnej legitímácie, dôvody vyplývajúce z insolvenčného práva, ale aj iné skutočnosti, pre ktoré sa nemala exekúcia vôbec začať (neexistencia exekučného titulu, exekučný titul dosiaľ vôbec nenadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, atď.), a iné. Teda také skutočnosti, o ktorých je ku dňu podania návrhu na vykonanie exekúcie zrejme, že bránia vymáhateľnosti exekučného titulu, pričom medzi takéto skutočnosti možno jednoznačne zaradiť aj rozpor exekučného titulu s dobrými mravmi.

19. Sťažnostný súd k záverom o tom, že za sporné pri posudzovaní návrhu na vykonanie exekúcie vyšší súdny úradník považoval uplatnenie úroku z omeškania vo výške 0,25 % denne, čo predstavuje úrok vo výške 91,25 % ročne, dopĺňa, že rozhodne nemožno považovať za dobré mravy konanie oprávneného, keď prípadné omeškanie povinného so splácaním úveru postihol 91,25 %-ročným úrokom z omeškania. Za dobré mravy možno považovať súhrn etických všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri poskytovaní služby, ktoré môžu privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyselnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, keď sa využíva najmä omyl, lesť, výrazná nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. V rozpore s dobrými mravmi podľa súdnej praxe je spravidla taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v čase ich dojednania stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. V danom prípade súd mal za to, že z priloženej spotrebiteľskej zmluvy a návrhu na vykonanie exekúcie vyplýva, že spotrebiteľská zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 39 Občianskeho zákonníka. Sankcia za nesplatenie úveru v rozsahu 91,25 % ročne zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvod na iné ako úžerné označenie takýchto úrokov (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo/26/2011 o neplatnosti 48 % úrokov pre rozpor s dobrými mravmi). Hmotnoprávny základ pre takýto záver dáva ust. § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. Vzhľadom na uvedené súd nemal pochybnosti o tom, že neprimeraná výška úrokov z omeškania vo výške 91,25 % ročne je v spoločnosti neuznávaná a hodnotená ako odporujúca dobrým mravom (tak ako to konštatoval aj vyšší súdny úradník v napadnutom uznesení).

20. Súd zároveň dopĺňa, že uvedené dojednanie úrokov z omeškania teda neobstojí ani z pohľadu § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktoré kogentne stanovujú hornú hranicu úrokov z omeškania, ktorej prekročenie nie je prípustné. Inak povedané,

dohoda o výške úrokov z omeškania je prípustná s tým, že ale nesmie byť prekročená zákonom stanovená horná hranica úrokov z omeškania. Taktiež § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení účinnom v čase uzatvorenia dotknutej zmluvy o úvere upravoval, že obsahom typovej zmluvy nesmú byť neprimerané podmienky alebo podmienky v rozpore s dobrými mravmi. Hoci zákon č. 634/1992 Zb. súčasne porušenie § 23a výslovne nesankcionoval neplatnosťou zmluvného dojednanja, sťažnostný súd nepovažuje túto normu za obsolentnú, ako uviedol oprávnený, pretože v čase uzatvorenia dotknutej zmluvy o úvere súčasťou Občianskeho zákonníka bol § 39, v zmysle ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

21. Oprávnený ďalej namietal, že postupom exekučného súdu dochádza podľa neho k zásahu do jeho práv tým, že sa prelamuje zásada nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a zásada nie dvakrát v tej istej veci. K uvedenému súd konštatuje, že exekučný súd musí postupovať v súlade s platnou právnou úpravou, ako aj v súlade so zjednocujúcim stanoviskom Ústavného súdu SR prijatým pod sp. zn. Plz. ÚS 1/2022 a aj v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ. V tomto smere poukazuje súd na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 462/2022, kde Ústavný súd SR konštatoval porušenie práva na spravodlivý proces v prípade, ak súd neaplikuje rozsudok Súdneho dvora príliehavý na prejednávajúcu vec. Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach tiež zdôrazňuje, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov (m. m. III. ÚS 666/2016, ZNaU 50/2016). Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, a dokonca niekedy aj nad vôľu zákonodarcu.

22. Záverom súd uvádza, že judikatúra súdov (vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky) nevyžaduje, aby odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní odpovedalo na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Súd preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými tvrdeniami oprávneného, ktoré nie sú právne relevantné a nemajú rozhodujúci význam pre rozhodnutie súdu o sťažnosti oprávneného (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05 zo dňa 16. 03. 2005).

23. Vzhľadom na vyššie uvedené závery a citované ustanovenia právnych predpisov je súd (tak ako už bolo uvedené) toho názoru, že vyšší súdny úradník správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, keď návrh oprávneného na vykonanie exekúcie v časti úrokov z omeškania vo výške 0,25% denne zo sumy 258,91 eur od 22.01.2002 do 16.01.2020, úroku z omeškania vo výške 0,25% denne zo sumy 247,51 eur od 17.01.2020 do 23.06.2021 a úroku z omeškania vo výške 0,25% denne zo sumy 236,11 eur od 24.06.2021 do zaplatenia zamietol, a preto z tohto dôvodu súd sťažnosť oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 22Ek/07.09.2023 vydanému vyšším súdnym úradníkom podľa § 250 ods. 1 CSP ako nedôvodnú zamietol.

24. Keďže predmetom sťažnosti nebolo uznesenie, ktorým by sa konanie končilo a súčasne do vydania poverenia na vykonanie exekúcie je účastníkom konania len oprávnený (§ 35 ods. 1 Exekučného poriadku), a teda by nebolo medzi kým rozhodnúť o nároku na náhradu trov tohto konania, súd prvej inštancie o trovách sťažnostného konania nerozhodoval.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 CSP).

Dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti tomuto uzneseniu nie je prípustné (§ 202 ods. 4 Exekučného poriadku).

(§